

Εκκλησιαστική ζωή και τεχνολογία: Ομιλίες και εισηγήσεις Προκαθημένων στο Συνέδριο του περιοδικού «Θεολογία»

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκε την περασμένη Τετάρτη, 1 Οκτωβρίου 2025, το Β' Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο για τα εκατό χρόνια του περιοδικού Θεολογία, το οποίο έλαβε χώρα στη Θεσσαλονίκη.

Το θέμα του Συνεδρίου είχε τίτλο: **«Η Ορθόδοξη θεολογία και η “οντολογία” της τεχνολογίας: ανθρωπολογικές, πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες»**, όπου τέθηκαν σε συζήτηση θέματα που αφορούν το σύγχρονο πολιτισμό και τη σχέση του με την Εκκλησία και τη Θεολογία της.

Στο Συνέδριο παρευρέθηκαν και πέντε Προκαθήμενοι κατά τόπους Εκκλησιών,

δίνοντας στο συνέδριο έναν διορθόδοξο χαρακτήρα. Ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος και ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος, εξεφώνησαν τους λόγους τους κατά την τελετή έναρξης του Συνεδρίου, ενώ ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ.κ. Δανιήλ, Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος και Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ.κ. Ιωάννης, μίλησαν κατά τις προκαθορισμένες συνεδρίες.

Οικουμενικός Πατριάρχης: Η εγκοσμίκευση της Εκκλησίας δεν σημαίνει εκκοσμίκευση

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος έδωσε τον τόνο για τη στάση που πρέπει να κρατήσει η Εκκλησία σε σχέση με την Τεχνητή Νοημοσύνη και την Επιστήμη λέγοντας ότι “ή γενικῶς ἀμυντική στάσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπέναντι εἰς τόν πολιτισμόν, ὡσάν νά ἐστρέφοντο ὅλαι αἱ ἐξελίξεις τῆς ἐποχῆς ἐναντίον της, δέν ἀνταποκρίνεται εἰς τό πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας καί εἰς τήν ἀποστολήν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ. Κλειστή, σκυθρωπή καί ἄσαρκος Ὁρθοδοξία εἶναι λύχνος «ὑπό τό μόδιον». Τότε ἐπέρχεται μία περιχαράκωσις τῆς Ἐκκλησίας, ἀπομόνωσις ἐκ τοῦ πολιτισμοῦ καί συρρίκνωσίς της «εἰς ἐλάχιστα ὑπολείμματα γνησίων ὀρθοδόξων». Το γνησίων κατ’ ευφημισμὸν! Ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας «ἐν τῷ κόσμῳ», ἡ ἐγκοσμίκευσίς της, δέν σημαίνει νομοτελειακῶς «ἐκκοσμίκευσιν» διὰ τήν Ἐκκλησίαν”.

Για τις δυνατότητες και τα όρια της επιστήμης και της τεχνολογίας ο Παναγιώτατος σημείωσε ότι “οὐδείς νουνεχῆς δύναται νά ἀμφισβήτησῃ συνολικῶς τὰς εὐεργεσίας τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας. Ἀδιαμφισβήτητον εἶναι ὅμως καί τό γεγονός ὅτι ἡ ἐπιστήμη, [...] δέν δύναται νά προσφέρῃ ἀπαντήσεις καί λύσεις εἰς τὰ μεγάλα ὑπαρξιακά καί κοινωνικά προβλήματα, τὰ ὁποῖα ταλανίζουν τήν ἀνθρωπότητα, ὅπως ἡ βία, ἡ ἀδικία, ὁ θρησκευτικός φονταμενταλισμός, τὰ ἀδιέξοδα τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, καί πρό πάντων, ὁ «ἔσχατος ἐχθρός», ὁ θάνατος. Ἀπαντήσεις εἰς αὐτά τὰ προβλήματα προσφέρουν ὅμως ἄλλαι δυνάμεις, μέ πρώτην τήν θρησκευτικήν πίστιν”.

Διαβάστε αναλυτικά: [Οικουμενικός Πατριάρχης: Οι εντάσεις μεταξύ χριστιανικού και σύγχρονου βίου οφείλουν να είναι ευκαιρίες δημιουργικής συνάντησης](#)

Πατριάρχης Βουλγαρίας: Κίνδυνος απώλειας του ιερού από την διείσδυση της τεχνολογίας σε κάθε σφαίρα του βίου

Στον δικό του λόγο, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Βουλγαρίας κ.κ. Δανιήλ επεσήμανε μεταξύ άλλων έναν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο που διατρέχει ο Ορθόδοξος πιστός προϋούσης της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογικής προόδου, και αυτός δεν είναι άλλος από τη λήθη του ιερού, η οποίος μέσα στην καθημερινή ζωή εκδηλώνεται ως απώλεια της συγκέντρωσης στην προσευχή.

Όπως είπε ο Πατριάρχης Βουλγαρίας: “Ωστόσο, αυτό που οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί, ως πιστοί και σκεπτόμενοι άνθρωποι, πρέπει να θεωρήσουμε είναι ένας άλλος υπαρξιακός κίνδυνος. Και αυτός μου φαίνεται πολύ πιο άμεσος και σοβαρός. Εννοώ τον κίνδυνο της απώλειας του ιερού ως αποτέλεσμα της διείσδυσης της τεχνολογίας σε κάθε σφαίρα της ζωής” και τόνισε σε ευθύς παρακάτω ότι μέσα από τη συνεχή χρήση των υπολογιστικών τεχνολογιών και τον βομβαρδισμό των πληροφοριών, «ο νους περιπλανιέται ανούσια μέσα σε μια αδιάκοπη αλληλουχία εικόνων» και «η καρδιά γίνεται σκοτεινή αποθήκη καταθλιπτικών αισθημάτων», με αποτέλεσμα «θραύση της συνείδησης», τη «διάσπαση της ανθρώπινης σκέψης» και την αδυναμία συγκέντρωσης στην προσευχή.

Διαβάστε αναλυτικά: [Πατριάρχης Βουλγαρίας: «Η λήθη του Ιερού είναι η σύγχρονη τραγωδία μας»](#)

Κύπρου Γεώργιος: Οι άνθρωποι να ζουν ως πρόσωπα, όχι ως τεχνολογικά όντα

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Γεώργιος ξεκινώντας μέσα από μια προσέγγιση της γνωστής φράσης του Μάρτιν Χάιντεγγερ, ότι η ουσία της τεχνικής δεν έχει τίποτα τεχνικό, καθώς όπως αναφέρει ο Μακαριώτατος “η τεχνολογία, όπως έχει διαμορφωθεί, δεν παρέχει, πλέον, χρήσιμα εργαλεία στον άνθρωπο, αλλά συνιστά γι’ αυτόν ένα πλαίσιο ζωής

“, καταλήγει ότι η κατεύθυνση που πρέπει αυτή να έχει, οφείλει να εκλαμβάνει, σύμφωνα με την εκκλησιαστική προσέγγιση, την ανθρώπινη ύπαρξη ως εικόνα Θεού.

“Όταν ή τεχνολογία γίνεται όργανο διακονίας του ανθρώπου, ανακούφισης της ασθενείας, προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και ανάπτυξης των προσωπικών σχέσεων μεταξύ των ανθρώπων, τότε γίνεται ευλογία. Όταν, όμως, απολυτοποιείται, τότε δημιουργεί σωρεία προβλημάτων στην κοινωνία. Η πρόκληση δεν είναι να απορρίψουμε την τεχνολογία, αλλά να τη μεταμορφώσουμε προς το συμφέρον των ανθρώπων. Ο άνθρωπος δεν είναι προϊόν μηχανής, αλλά εικόνα Θεού. Η Εκκλησία έχει καθήκον να διαφωτίζει τους πιστούς ότι δεν πρέπει να ζουν σαν τεχνολογικά όντα, αλλά ως πρόσωπα κοινωνίας, ελευθερίας και αγάπης“, τονίζει ο Μακαριώτατος κ.κ. Γεώργιος.

Διαβάστε αναλυτικά: [Κύπρου Γεώργιος: Ο άνθρωπος δεν είναι προϊόν μηχανής, αλλά εικόνα Θεού](#)

Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος: Να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία χωρίς να υποτασσόμαστε στο ήθος της

Κατά την τελετή έναρξης του Συνεδρίου, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος, μίλησε για την οντολογία της τεχνολογίας, σημειώνοντας ότι “η τεχνολογία δεν είναι ούδέτερο «έργαλειο». Φέρει μέσα της

μια νοοτροπία, ένα ήθος, έναν τρόπο να κατανοούμε τον κόσμο. Αὐτὸς ὁ τρόπος περνᾷ, σιγά-σιγά, στοὺς χρήστες”.

Τόνισε σε ἄλλο σημεῖο ὁ Μακρίωτατος ὅτι “μεταδίδει μιὰ ὀρισμένη «φιλοσοφία». Ποια εἶναι αὐτή; Εἶναι ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ταχύτητα. Ἡ προτίμηση στὸ εὐκόλο καὶ στὸ ἅμεσο. Ἡ συνήθεια νὰ μετᾷμε τὰ πάντα μὲ ἀριθμούς: «πόσα», «πόσο γρήγορα», «πόσο συχνά». Εἶναι ἡ πίεση νὰ εἴμαστε πάντα «συνδεδεμένοι», πάντα διαθέσιμοι, πάντα παραγωγικοί. Εἶναι, ἀκόμη, ἡ κλίση νὰ βλέπουμε τὸν ἄλλον σὰν «δεδομένα» ἢ «ἄκροατήριο», καὶ τὸν ἑαυτὸ μας σὰν «προφίλ».

Φωτογραφία: Νίκος Παπαχρήστου

Αὐτὸ δὲν εἶναι τυχαῖο. Ἡ τεχνολογία, ὅπως τὴν ζοῦμε, γεννήθηκε καὶ ἀναπτύχθηκε μέσα σὲ ἓνα συγκεκριμένο σύστημα: τὸν καπιταλισμό. Ἐπομένως, φέρει ἐξ ἀρχῆς μέσα της τοὺς στόχους αὐτοῦ τοῦ συστήματος: τὴν προτεραιότητα τοῦ κέρδους, τὴν διαρκῆ αὐξηση καὶ ἐπέκταση, τὴν ἐμπορευματοποίηση τῆς προσοχῆς μας”.

Σε σχέση με την εκκλησιαστική προοπτική σημείωσε ότι “ο άνθρωπος όμως δεν είναι μηχανήμα ούτε προϊόν. Είναι εικόνα Θεού, είναι πρόσωπο σε σχέση. Καλούμαστε, λοιπόν, να χρησιμοποιούμε την τεχνολογία χωρίς να υποτασσόμαστε στο ήθος της. Να κρατούμε χώρο για σιωπή και προσευχή, για συνάντηση πρόσωπο με πρόσωπο, για χρόνο που δεν «μετρίεται» αλλά χαρίζεται. Ο Κύριος δεν μίλησε για τη σωτηρία και για την έρχόμενη Βασιλεία μέσω μηνυμάτων. Έγινε άνθρωπος με σάρκα και έζησε ανάμεσά μας”.

Διαβάστε αναλυτικά: [Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος: Η Εκκλησία ανοίγει διάλογο με την τεχνολογία και το ήθος της](#)

Πρόταση Αρχιεπισκόπου Αλβανίας για ψηφιακή ποιμαντική

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας κ.κ. Ιωάννης, ανέφερε στον λόγο του την ανάγκη ύπαρξης μιας ψηφιακής ποιμαντικής, όπου μεταξύ άλλων θα έχει σκοπό να βοηθήσει τον άνθρωπο στην ψηφιακή απεξάρτηση.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αλβανίας ανέφερε ότι ο σύγχρονος άνθρωπος, εκτεθειμένος στις επιδράσεις της τεχνολογίας, βρίσκεται σε μια κατάσταση , «που η επιστήμη περιγράφει ως διαταραχή της κίνησης, ή αδυναμία ελέγχου». Τόνισε, ότι «στην εποχή της ψηφιακής τεχνολογίας τα στατιστικά δεδομένα επιβεβαιώνουν το μέγεθος του φαινομένου και τη συνεχώς αυξανόμενη δυσκολία διαχείρισης του «ψηφιακού υπερφορτώματος».

Ο Προκαθήμενος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Αλβανίας μίλησε για «υπερβολική πληροφορία και πίεση για συνεχή συνδεσιμότητα», που οδηγούν σε καταστάσεις, όπως «εθισμός στο διαδίκτυο, νομοφοβία (nomophobia, φόβος αποχωρισμού του κινητού τηλεφώνου), ψηφιακή κόπωση και το σύνδρομο κοινωνικής σύγκρισης».

Υπογράμμισε, ότι «η Εκκλησία προσφέρει συγκεκριμένες πρακτικές, που μπορούν να λειτουργήσουν «θεραπευτικά, απέναντι στην ψηφιακή αλλοτρίωση», όπως «η πνευματική εγρήγορση, η προσευχή και η εξομολόγηση», που, όπως είπε, «συμβάλλουν στη θεραπεία των ψηφιακών εξαρτήσεων».

Διαβάστε αναλυτικά: [Αλβανίας Ιωάννης: «Χωρίς πνευματικότητα, η τεχνολογία επιταχύνει την πτώση»](#)

(Κεντρική φωτογραφία: Νίκος Παπαχρήστου)